

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Протокол № 1 від 28.08.2025

Голова вченої ради

О. В. Яковлева

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ПСИХОРЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

ВИБІРКОВА ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА .

СИЛАБУС

для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньою програмою «Реабілітаційна психологія»

В. Є. Харченко, 2025 рік
harchenko.v@kibit.edu.ua

СХВАЛЕНО

Кафедра психології

Протокол № 1 від 28.08.25

Зав. каф. *Лановенко* Ю. І. Лановенко

Київ 2025

Силабус вибіркової освітньої компоненти СУЧАСНІ НАПРЯМИ ПСИХОРЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ РОБОТИ для студентів освітньої програми «Реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини».

Розробник: В.Є. Харченко, канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри психології Київського інституту бізнесу та технологій

Силабус затверджений на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри Ю. І. Лановенко

© В. Є. Харченко, 2025 рік
© КІБІТ, 2025 рік

1. Анотація курсу

Місце «Сучасні напрями психореабілітаційної роботи» в програмі навчання: дисципліна відноситься до вибіркової освітньої компоненти професійної підготовки.

Засоби оцінювання – проміжні завдання, підсумковий екзамен, який здійснюється за заліковими білетами (тестовими завданнями).

Форма навчання	Семестр	Кредити ECTS	Години	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	СРС	Екзамен
Денна	2	4	120	18	18	82	2
Заочна	2	4	120	10	10	98	2

Мова навчання: українська.

Передреквізити – Психологія масової поведінки, Загально-психологічні засади психореабілітації, Професійно-особистісний спецпрактикум, Соціально-філософський аналіз суспільної сфери, Психодіагностика та консультування в психореабілітації.

Постреквізити – Психологічна підтримка сім'ї в процесі реабілітації, Реабілітаційна комунікація, Психореабілітація в умовах медичних закладів, Психореабілітація залежностей.

2. Мета курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні засади, методи та сучасні технології психореабілітації, а також психологічні механізми відновлення психічного здоров'я та соціальної адаптації особистості в умовах стресу, травми та дезадаптації.

Метою викладання навчальної дисципліни є надати студентам ґрунтовні теоретичні знання та практичні навички з основних сучасних напрямків психореабілітаційної роботи, сформулювати розуміння психосоціальних аспектів реабілітації різних категорій пацієнтів, а також розвинути здатність застосовувати інноваційні методи і техніки у психореабілітації для підвищення якості життя клієнтів..

Згідно з вимогами освітньої програми, студенти повинні освоїти наступні **компетентності**:

- ЗК 01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 02. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК 01. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.

СК 07. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 08. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 09. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК 11. Здатність надавати оперативну психологічну допомогу та використовувати методи психологічного захисту людини в складних життєвих ситуаціях.

СК 13. Здатність розробляти та застосовувати превентивні та корекційні програми збереження психологічного здоров'я людини.

СК 14. Здатність до рефлексії та супервізії власної фахової діяльності.

СК 15. Здатність активізувати психосоматичні ресурси особистості для її ефективного функціонування в складних життєвих ситуаціях.

СК 16. Здатність застосовувати психологічні технології, спрямовані на відновлення психоемоційного стану, соціальної активності, когнітивних функцій і самостійності клієнтів.

До програмних результатів навчання віднесено:

ПРН 01. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 05. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), проводити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН 06. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 08. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН 09. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 14. Розробляти та впроваджувати індивідуальні та групові програми психологічної реабілітації з урахуванням медичних, психологічних і соціальних факторів.

ПРН 15. Надавати кваліфіковану психологічну допомогу особистості у складних життєвих ситуаціях для активізації ресурсів її життєстійкості.

ПРН 16. Співпрацювати з фахівцями суміжних галузей (педагогами, соціальними працівниками, менеджерами, лікарями, реабілітологами) у процесі психологічного реабілітаційного супроводу клієнта.

Програма навчальної дисципліни складається з **2-х змістових модулів та 9-и тем.**

3. План лекційних та семінарських занять та завдання до СРС

Основні підручники цього курсу:

1. Бабаєва Л.В., Психологія реабілітації: сучасні підходи. – Київ: Наукова думка, 2018. – 250 с.
2. Кірсанова Н.Ю. Психотерапія і психореабілітація: сучасні методи. – Львів: Каменяр, 2021. – 300 с.

Модуль 1. Теоретичні основи психореабілітації та сучасні підходи.

Лекція 1. Вступ до психореабілітації: поняття, мета і завдання.

1. Визначення поняття «психореабілітація»
2. Історія формування дисципліни
3. Основні цілі і завдання психореабілітації
4. Відмінність психореабілітації від психотерапії та суміжних напрямків
5. Роль психореабілітації в системі охорони здоров'я
6. Основні принципи психореабілітації

Практичне заняття 1.

В дискусивній формі опрацьовуються наступні питання:

1. Ознайомлення з основними термінами (робота з текстами)
2. Аналіз кейсу пацієнта: визначення завдань психореабілітації
3. Групова дискусія: розподіл ролей у реабілітаційному процесі
4. Практична вправа: формулювання цілей реабілітації для різних клієнтів
5. Розбір нормативно-правової бази (коротко)
6. Вправи на усвідомлення ролі психореабілітації в житті пацієнта
7. Підсумкова рефлексія і обговорення в групі

СРС 1.

Самостійно надайте відповіді:

1. Ознайомтеся з основними термінами психореабілітації:
Знайдіть у підручниках або на наукових ресурсах визначення таких понять, як психореабілітація, реабілітаційний процес, соціальна підтримка, адаптація, психоемоційна підтримка.
Складіть власний короткий словник (3–5 речень) з поясненнями кожного терміна.

2. Перегляд документального фільму про психореабілітацію (або суміжну тему):

Оберіть один із рекомендованих фільмів (перелік може бути наданий викладачем). Під час перегляду звертайте увагу на:

- як організований реабілітаційний процес;
- роль психолога та інших фахівців;
- проблеми та успіхи пацієнтів;
- які методи використовуються.

3. Аналіз кейсу (індивідуально):

Опишіть на основі фільму або власного досвіду кейс пацієнта, який потребує психореабілітації.

Визначте основні завдання психореабілітації для цього пацієнта.

4. Напишіть короткий рефлексійний звіт (до 1 сторінки):

Яку роль у житті пацієнта відіграє психореабілітація?

Як, на вашу думку, важливо формулювати цілі реабілітації?

Що вам було найцікавішим або несподіваним у переглянutoму матеріалі?

Перелік фільмів для перегляду

- ✓ "Після травми" (After Trauma) Документальний фільм про психореабілітацію пацієнтів після серйозних травм та їхню адаптацію до нового життя. Розкриває роль психологів і командної роботи.
- ✓ "Відродження" (The Recovery) Історії людей, які пройшли через психічні та фізичні випробування, процес їх відновлення з акцентом на психологічну підтримку.
- ✓ "Вжити і жити" (Survive and Thrive) Проєкт про людей із хронічними захворюваннями, які навчились жити повноцінно завдяки психореабілітації.
- ✓ "Мозок і душа: нейропсихологія реабілітації" (Brain & Soul: Neuropsych Rehabilitation) Фільм про сучасні методи відновлення після інсультів та травм головного мозку, з прикладами психотерапевтичної роботи.
- ✓ "Психологія стійкості" (Psychology of Resilience) Документальний фільм про те, як люди долають стрес, травми і хвороби, і які методи допомагають у психологічній реабілітації.

Письмову відповідь додати до Гугл-класу.

Література:

1. Козак В. Психологія здоров'я: теорія і практика / В. Козак. – Київ : Освіта України, 2018. – 312 с.
2. Білоус І. Психореабілітація: теоретичні та практичні аспекти / І. Білоус. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 256 с.
3. Шевчук О. Психологічна реабілітація осіб з хронічними захворюваннями / О. Шевчук. – Харків : ХНУ, 2019. – 184 с.
4. Москальов І., Лисенко Д. Психологія адаптації: сучасні підходи / І. Москальов, Д. Лисенко. – Київ : Наукова думка, 2021. – 278 с.

5. Andrews J., Wilkinson L. Psychological Rehabilitation: Theory and Practice / J. Andrews, L. Wilkinson. – London : Routledge, 2018. – 350 p.
6. Davidson L., Roe D. Recovery from Severe Mental Illness: Person-Centered Approaches / L. Davidson, D. Roe. – New York : Routledge, 2007. – 290 p.
7. Corrigan P. W., Salzer M. The Stigma of Mental Illness: Practical Strategies for Research and Social Change / P. W. Corrigan, M. Salzer. – Washington, DC : American Psychological Association, 2005. – 220 p.
8. Fisher J. Rehabilitation Psychology and Health Care / J. Fisher. – Oxford : Oxford University Press, 2014. – 310 p.

Лекція 2. Історія та розвиток психореабілітації в Україні та світі.

1. Історичний огляд психореабілітації: зародження і розвиток
2. Внесок міжнародних організацій (ВООЗ, ЮНІСЕФ)
3. Визначні постаті та їх ідеї у сфері психореабілітації
4. Особливості розвитку в Україні: радянський період і сучасність
5. Вплив соціокультурних факторів на розвиток психореабілітації
6. Сучасний стан галузі
7. Перспективи подальшого розвитку

Практичне заняття 2.

1. Визначення ключових етапів розвитку психореабілітації.
2. Аналіз впливу міжнародних організацій на формування галузі.
3. Коротке написання аналітичного запису (200-250 слів):
 - ✓ Характеристика особливостей розвитку психореабілітації в Україні.
 - ✓ Оцінка впливу соціокультурних факторів.
4. Відповіді на запитання:
 - ✓ Які історичні події сформували сучасний стан психореабілітації?
 - ✓ Яка роль міжнародних організацій?
 - ✓ Які особливості розвитку в Україні?
 - ✓ Як соціокультурні фактори впливають на галузь?
5. Коротка рефлексія: Які перспективи розвитку психореабілітації ви вважаєте пріоритетними?

СРС 2.

Мета:

Формування навичок критичного аналізу історичних та соціокультурних аспектів розвитку психореабілітації через візуальні матеріали.

Фільм для перегляду (на вибір):

- ✓ «A Beautiful Mind» («Ігри розуму») – психологічна реабілітація та соціальна інтеграція.
- ✓ «One Flew Over the Cuckoo's Nest» («Пролітаючи над гніздом зозулі») – роль суспільних та культурних факторів у психіатрії та реабілітації.
- ✓ «The Soloist» («Соліст») – соціальні програми та підтримка у відновленні психічного здоров'я.
- ✓ Український варіант: «Будинок зі скалок» (документальний, про дітей, травму та відновлення).

Завдання:

1. Коротко викласти сюжет фільму (до 1 сторінки).
2. Виділити ключові психологічні проблеми головних персонажів.
3. Проаналізувати методи реабілітації, показані у фільмі:
 - ✓ Чи відповідають вони сучасним підходам психореабілітації?
 - ✓ Які соціокультурні фактори впливають на процес відновлення?
4. Оцінити роль підтримуючого середовища (родини, суспільства, державних програм).
5. Порівняти із сучасною українською практикою психореабілітації:
 - ✓ Що є подібним?
 - ✓ Які відмінності зумовлені історичними та культурними контекстами?
6. Написати висновок (0,5–1 сторінка):
 - ✓ Які уроки для сучасної психореабілітації можна винести з цього фільму?
 - ✓ Які перспективи розвитку галузі він підкреслює?

Література:

1. Курик Н. С. Психологічна реабілітація: теорія і практика. – Київ: Логос, 2018. – 256 с.
2. Марченко О. О. Основи психореабілітації: навчальний посібник. – Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2020. – 212 с.
3. Рубінштейн С. Я. Основи загальної психології. – Київ: Основи, 2017. – 352 с.
4. Кочубей Т. М. Соціально-психологічні аспекти реабілітації: монографія. – Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2019. – 198 с.
5. Гнатюк О. П. Психологічна допомога та реабілітація в Україні: історичний аспект. – Київ: НаУКМА, 2021. – 176 с.
6. Anthony, W. A. *Psychiatric Rehabilitation*. – Boston: Boston University Center for Psychiatric Rehabilitation, 2014. – 340 p.
7. Corrigan, P. W., & McCracken, S. G. *Empowering People with Mental Illness*. – Washington, DC: APA, 2016. – 274 p.
8. Shepherd, G., Boardman, J., & Slade, M. *Making Recovery a Reality*. – London: Sainsbury Centre for Mental Health, 2017. – 192 p.

9. Rapp, C. A., & Goscha, R. J. *The Strengths Model: A Recovery-Oriented Approach to Mental Health Services*. – Oxford: Oxford University Press, 2020. – 300 p.
10. World Health Organization. *Psychological Rehabilitation Guidelines*. – Geneva: WHO, 2019. – 110 p.

Лекція 3. Основні теоретичні моделі психореабілітації.

1. Огляд основних моделей психореабілітації
2. Біопсихосоціальна модель: компоненти і застосування
3. Медична модель: переваги та обмеження
4. Соціальна модель: акцент на середовище і соціальну підтримку
5. Порівняння моделей: плюси і мінуси кожної
6. Практичне застосування моделей у різних ситуаціях
7. Інтеграція моделей у комплексній реабілітації

Практичне заняття 3.

1. Аналіз коротких описів трьох моделей:
Визначити основні характеристики біопсихосоціальної, медичної та соціальної моделей.
Вказати ключові переваги та обмеження кожної.
2. Порівняльна таблиця:
Скласти таблицю «Модель – Основні принципи – Сильні сторони – Обмеження – Приклади застосування».
3. Кейс-аналіз:
Отримати опис умовного випадку (наприклад, пацієнт після травми ЦНС або людина з хронічним психічним захворюванням).
Визначити, яка модель найбільш ефективна у цьому випадку і чому.
Обґрунтувати можливість інтеграції кількох моделей одночасно.
4. Практичне завдання:
Розробити короткий план реабілітації (5–7 пунктів), використовуючи одну обрану модель.
Уточнити, як змінився б план при переході на іншу модель.
5. Дискусійне питання:
Чи може одна модель повністю задовольнити потреби сучасної психореабілітації?
Аргументуйте.
6. Індивідуальна рефлексія:

Написати короткий висновок (0,5 сторінки): яку модель ви вважаєте базовою для України та чому?

СРС 3.

Аналіз моделей психореабілітації через кінематографічні приклади.

Фільми для вибору:

- ✓ *Awakenings* («Пробудження») – медична, біопсихосоціальна модель.
- ✓ *The Theory of Everything* («Всесвіт Стівена Гокінга») – біопсихосоціальний підхід.
- ✓ *Silver Linings Playbook* («Мій хлопець – псих») – соціальна модель.
- ✓ *Reign Over Me* («Влада стихії») – психосоціальна реабілітація.
- ✓ *My Left Foot* («Моя ліва нога») – медична та соціальна модель.
- ✓ *Crip Camp* – документальний, соціальна модель.
- ✓ *Живі голоси* (укр. документальний) – сучасна психореабілітація ветеранів.

Завдання:

1. Коротко викласти сюжет (1 стор.).
2. Визначити моделі психореабілітації у фільмі.
3. Проаналізувати методи реабілітації, сильні та слабкі сторони.
4. Скласти власний план реабілітації персонажа.
5. Написати висновок: яка модель є провідною та чому.

Діагностична методика:

Тест життєстійкості (Hardiness Test, S. Maddi) – адаптований варіант.

- Оцінюються три шкали: *залученість, контроль, прийняття ризику*.
- Студент заповнює опитувальник від імені персонажа.
- Висновки співвідносяться з моделями психореабілітації (біопсихосоціальна, медична, соціальна).

Література:

1. Гнатюк О. П. *Психологічна допомога та реабілітація: історія і сучасність*. – Київ: НаУКМА, 2021. – 176 с.
2. Марченко О. О. *Основи психореабілітації: навчальний посібник*. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020. – 212 с.
3. Кочубей Т. М. *Соціально-психологічні аспекти реабілітації: монографія*. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 198 с.
4. Кузьменко В. В. *Біопсихосоціальна модель у психології та медицині*. – Київ: МАУП, 2022. – 144 с.
5. Курик Н. С. *Психологічна реабілітація: теорія і практика*. – Київ: Логос, 2018. – 256 с.
6. Anthony W. A. *Psychiatric Rehabilitation*. – Boston: Boston University, 2014. – 340 p.
7. Rapp C. A., Goscha R. J. *The Strengths Model: A Recovery-Oriented Approach*. – Oxford: Oxford Univ. Press, 2020. – 300 p.

8. Corrigan P. W., McCracken S. G. *Empowering People with Mental Illness*. – Washington: APA, 2016. – 274 p.
9. Engel G. L. *The Need for a New Medical Model: A Challenge for Biomedicine*. – Science, 1977. – Vol. 196. – P. 129–136.
10. World Health Organization. *Psychological Rehabilitation Guidelines*. – Geneva: WHO, 2019. – 110 p.

Лекція 4. Сучасні методи і технології психореабілітації.

1. Основні сучасні методи психореабілітації (арт-терапія, КПТ, релаксація)
2. Особливості застосування арт-терапії
3. Основи когнітивно-поведінкової терапії у реабілітації
4. Релаксаційні техніки і методи зниження стресу
5. Інноваційні технології (телемедицина, VR)

Практична робота 4.

1. Демонстрація і виконання релаксаційної вправи
2. Практика простих арт-терапевтичних технік
3. Розбір кейсів із застосуванням КПТ
4. Обговорення можливостей впровадження телемедицини

СРС 4.

Завдання:

1. Теоретичний огляд:
Коротко охарактеризувати три сучасні методи психореабілітації:
 - ✓ арт-терапія;
 - ✓ когнітивно-поведінкова терапія (КПТ);
 - ✓ релаксаційні техніки.
 Вказати переваги та обмеження кожного методу.
2. Порівняння:
Скласти таблицю «Метод – Цільова група – Очікуваний ефект – Умови застосування – Обмеження».
3. Практичний аналіз:
Обрати один метод і описати приклад його використання в реабілітації (реальний випадок або змодельована ситуація).
4. Інновації:
Дослідити сучасну технологію (телемедицина, VR, мобільні додатки для психореабілітації).
Написати короткий огляд (0,5 сторінки): переваги, проблеми впровадження, перспективи в Україні.
5. Рефлексія:
Написати висновок: який метод або технологію ви вважаєте найбільш ефективними у психореабілітації та чому.

Література:

1. Гнатюк О. П. *Психологічна допомога та реабілітація: сучасні підходи*. – Київ: НаУКМА, 2021. – 180 с.
2. Курик Н. С. *Психологічна реабілітація: теорія і практика*. – Київ: Логос, 2018. – 256 с.
3. Марченко О. О. *Сучасні методи психотерапії та психореабілітації*. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020. – 210 с.
4. Панасюк О. С. *Арт-терапія: методи і техніки*. – Львів: Світ, 2019. – 192 с.
5. Шевченко В. М. *Когнітивно-поведінкова терапія в реабілітаційних програмах*. – Київ: Академвидав, 2022. – 164 с.
6. Anthony W. A. *Psychiatric Rehabilitation*. – Boston: Boston University, 2014. – 340 p.
7. Corrigan P. W., McCracken S. G. *Empowering People with Mental Illness*. – Washington, DC: APA, 2016. – 274 p.
8. Eshelman R. A., Brubaker T. H. *Relaxation and Stress Reduction Techniques*. – New York: HarperCollins, 2019. – 312 p.
9. Rapp C. A., Goscha R. J. *The Strengths Model: A Recovery-Oriented Approach*. – Oxford: Oxford Univ. Press, 2020. – 300 p.

Лекція 5. Психореабілітація при хронічних і неврологічних захворюваннях.

1. Особливості хронічних і неврологічних захворювань
2. Психосоціальні виклики пацієнтів із хронічними хворобами
3. Методи психореабілітації для цієї групи
4. Підтримка мотивації та самоконтролю
5. Роль сім'ї і соціального оточення
6. Особливості роботи з пацієнтами з розсіяним склерозом
7. Оцінка ефективності реабілітації

Практична робота 5.

1. Кейс-стаді: планування реабілітації для пацієнта з РС
2. Вправа на мотивацію і подолання труднощів
3. Розробка підтримуючих заходів для сім'ї
4. Практичне моделювання кризових ситуацій і способів їх подолання
5. Обговорення ролі міждисциплінарної команди
6. Вправа на формування ресурсів пацієнта
7. Підсумковий аналіз і рекомендації

СРС 5.

Завдання:

1. Переглянути один із фільмів:
 - ✓ *The Theory of Everything* («Всесвіт Стівена Гокінга») – адаптація та підтримка при нейродегенеративному захворюванні.
 - ✓ *My Left Foot* («Моя ліва нога») – психологічна та соціальна підтримка при ДЦП.

- ✓ *Hilary and Jackie* («Гіларі та Джекі») – сімейна динаміка при хронічній хворобі.
 - ✓ *Intouchables* («1+1») – мотивація та роль соціального оточення у відновленні.
 - ✓ *Будинок зі скалок* (український документальний фільм про травму і підтримку).
2. Скласти аналітичну роботу (2–3 сторінки):
 Коротко викласти сюжет (до 1 стор.).
 Визначити основні психосоціальні виклики головного героя.
 Проаналізувати використані методи психореабілітації.
 Оцінити роль сім'ї та соціального середовища у процесі відновлення.
 Написати власний план психореабілітації для персонажа (5–6 пунктів).
 Зробити висновок: які фактори найбільше впливають на мотивацію і самоконтроль пацієнта.

Діагностична методика:

Шкала оцінки якості життя при хронічних захворюваннях (WHOQOL-BREF)

Мета: оцінка фізичного, психологічного, соціального та екологічного аспектів життя людини.

Як використати:

1. Студент оцінює стан головного персонажа за 26 пунктами шкали.
2. Визначає сильні та слабкі сфери якості життя.
3. На основі результатів пропонує цілі психореабілітації для покращення якості життя героя.

Додати до Гугл-класу вордовські файли з результатами роботи

Література:

1. Гнатюк О. П. Психологічна допомога при хронічних захворюваннях: теорія і практика. – Київ: НаУКМА, 2020. – 210 с.
2. Кузьменко В. В. Особливості психореабілітації при неврологічних захворюваннях. – Київ: МАУП, 2019. – 152 с.
3. Марченко О. О. Психореабілітація та підтримка пацієнтів із розсіяним склерозом. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2021. – 184 с.
4. Савченко І. В. Психосоціальні аспекти хронічних захворювань. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2018. – 168 с.
5. Шевченко В. М. Методи мотивації та самоконтролю в психореабілітації. – Київ: Академвидав, 2022. – 140 с.
6. Anderson C. A., Schumaker J. F. *Psychosocial Rehabilitation for Chronic Illness*. – New York: Springer, 2017. – 320 p.
7. Holzemer W. L., et al. *Psychosocial Aspects of Neurological Disorders*. – Oxford: Oxford Univ. Press, 2019. – 276 p.
8. Rieckmann P., et al. *Multiple Sclerosis: A Guide for Families and Caregivers*. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 2018. – 254 p.

9. White M., Dudley-Brown S. *Translation of Evidence into Nursing and Health Care*. – New York: Springer, 2019. – 440 p.
10. World Health Organization. *Neurological Disorders: Public Health Challenges*. – Geneva: WHO, 2020. – 112 p.

Модуль 2. Практичні аспекти та спеціалізовані напрямки психореабілітації

Лекція 6. Психореабілітація дітей і підлітків: особливості та методи.

1. Психологічні особливості дітей і підлітків
2. Специфіка психореабілітації у дитячому віці
3. Методи ігрової терапії і арт-терапії
4. Роль сім'ї та шкільного оточення
5. Особливості роботи з підлітками
6. Психологічні бар'єри і їх подолання
7. Організація підтримки та соціалізації

Практична робота 6.

1. Практична вправа: ігрові техніки в роботі з дітьми
2. Розробка індивідуальної програми для підлітка
3. Вправа на комунікативні навички
4. Аналіз ролі сімейної підтримки
5. Вирішення проблемних ситуацій у групі
6. Вправи на розвиток емоційної регуляції
7. Підсумкова рефлексія

СРС 6.

1. Перегляд фільму (на вибір):
 - ✓ *Inside Out* («Усередині назовні») – психологічні особливості дітей, емоційна регуляція.
 - ✓ *Akeelah and the Bee* («Акеєла та шахи») – роль підтримки сім'ї та шкільного середовища.
 - ✓ *Bridge to Terabithia* («Міст у Терабітію») – подолання психологічних бар'єрів через творчість.
 - ✓ *The Perks of Being a Wallflower* («Переваги бути невидимкою») – особливості роботи з підлітками.
 - ✓ *Wonder* («Дивовижний») – соціалізація дітей із труднощами.
2. Аналіз фільму:

Короткий виклад сюжету (до 1 сторінки).

Визначення основних психологічних особливостей дітей/підлітків, показаних у фільмі.

Опис методів психореабілітації, які використовуються героями (ігрова терапія, арт-терапія, сімейна підтримка тощо).

Аналіз ролі сім'ї та шкільного оточення у процесі реабілітації та соціалізації.

Виявлення психологічних бар'єрів та способів їх подолання.

Власні пропозиції щодо організації підтримки дитини/підлітка в подібних ситуаціях.

3. Діагностична методика:

Методика «Оцінка емоційної регуляції у дітей і підлітків» (Emotion Regulation Questionnaire for Children and Adolescents, ERQ-CA, автор Gross & John, адаптація українською)

Мета: оцінити здатність дитини/підлітка усвідомлювати і керувати своїми емоціями – ключовий фактор психореабілітації.

Інструкція:

1. Студент заповнює опитувальник від імені головного персонажа фільму на основі поведінки і реакцій, показаних у сюжеті.
2. Визначає рівні двох стратегій емоційної регуляції: *когнітивне переоцінювання та стримування емоцій*.
3. Аналізує, як ці стратегії впливають на адаптацію персонажа та які методи психореабілітації їм відповідають

Додати до Гугл-класу вордовські файли з результатами роботи.

Література:

1. Бойко Т. В. *Психологія розвитку дітей і підлітків*. – Київ: Видавництво КНУ, 2019. – 280 с.
2. Гнатюк О. П. *Психореабілітація дітей: теорія і практика*. – Київ: НаУКМА, 2021. – 200 с.
3. Ковальчук І. М. *Методи ігрової та арт-терапії у роботі з дітьми*. – Львів: Світ, 2020. – 175 с.
4. Литвиненко С. В. *Психологія підліткового віку*. – Харків: ХНУ, 2018. – 220 с.
5. Романова О. О. *Психологічна підтримка сім'ї та школи у психореабілітації*. – Київ: Академвидав, 2022. – 150 с.
6. Gross J. J. *Handbook of Emotion Regulation*. – New York: Guilford Press, 2014. – 450 p.
7. Landreth G. L. *Play Therapy: The Art of the Relationship*. – New York: Routledge, 2019. – 320 p.
8. Malchiodi C. A. *Art Therapy and Health Care*. – New York: Guilford Press, 2018. – 290 p.
9. Shaffer D. R., Kipp K. *Developmental Psychology: Childhood and Adolescence*. – Belmont: Wadsworth, 2017. – 500 p.
10. Thompson R. A. *Emotion Regulation: Affective, Cognitive, and Social Consequences*. – New York: Springer, 2016. – 220 p.

Лекція 7. Психореабілітація осіб з психічними розладами.

1. Основні психічні розлади, що потребують реабілітації
2. Особливості психореабілітації у цій групі

Практичне заняття 7.

1. Аналіз кейсів пацієнтів із психічними розладами
2. Відпрацювання комунікативних навичок

3. Етичні аспекти та права пацієнта	3. Розробка індивідуального плану реабілітації
4. Міждисциплінарна команда: ролі і функції	4. Обговорення етичних дилем
5. Методи комунікації і підтримки	5. Вправа на співпрацю в міждисциплінарній команді
6. Програми реабілітації при депресії, тривожності тощо	6. Моделювання кризових ситуацій
7. Оцінка ефективності і супровід	7. Підсумкове обговорення

CPC 7.

1. Перегляд фільму

Оберіть один із запропонованих фільмів:

- ✓ *Inside Out* («Усередині назовні»)
- ✓ *Akeelah and the Bee* («Акела та шахи»)
- ✓ *Bridge to Terabithia* («Міст у Терабітію»)
- ✓ *The Perks of Being a Wallflower* («Переваги бути невидимкою»)
- ✓ *Wonder* («Дивовижний»)

2. Аналіз фільму

Коротко викладіть сюжет (до 1 сторінки).

Опишіть основні психологічні особливості дітей або підлітків, показані у фільмі.

Проаналізуйте методи психореабілітації, які застосовуються (ігрова терапія, арт-терапія, підтримка сім'ї та школи тощо).

Оцініть роль сім'ї та шкільного оточення у процесі психореабілітації та соціалізації.

Визначте психологічні бар'єри, які зустрічаються, та способи їх подолання.

Запропонуйте власні рекомендації щодо підтримки дитини або підлітка в подібній ситуації.

3. Діагностична методика

Методика оцінки соціальної адаптації дитини (SASS – Social Adjustment Scale for Students)

Заповніть опитувальник, оцінюючи соціальну адаптацію головного героя/героїні фільму у сім'ї, школі та колі друзів.

Визначте сильні і слабкі сторони соціальної адаптації.

Проаналізуйте основні психологічні бар'єри на шляху адаптації.

Запропонуйте методи психореабілітації, спрямовані на покращення соціальної адаптації.

Додати до Гугл-класу вордовські файли з результатами робіт.

Література:

1. Бойко Т. В. *Психологія розвитку дітей і підлітків*. – Київ: Видавництво КНУ, 2019. – 280 с.
2. Гнатюк О. П. *Психореабілітація дітей: теорія і практика*. – Київ: НаУКМА, 2021. – 200 с.

3. Ковальчук І. М. *Методи ігрової та арт-терапії у роботі з дітьми*. – Львів: Світ, 2020. – 175 с.
4. Литвиненко С. В. *Психологія підліткового віку*. – Харків: ХНУ, 2018. – 220 с.
5. Романова О. О. *Психологічна підтримка сім'ї та школи у психореабілітації*. – Київ: Академвидав, 2022. – 150 с.
6. Gross J. J. *Handbook of Emotion Regulation*. – New York: Guilford Press, 2014. – 450 p.
7. Landreth G. L. *Play Therapy: The Art of the Relationship*. – New York: Routledge, 2019. – 320 p.
8. Malchiodi C. A. *Art Therapy and Health Care*. – New York: Guilford Press, 2018. – 290 p.
9. Shaffer D. R., Kipp K. *Developmental Psychology: Childhood and Adolescence*. – Belmont: Wadsworth, 2017. – 500 p.
10. Thompson R. A. *Emotion Regulation: Affective, Cognitive, and Social Consequences*. – New York: Springer, 2016. – 220 p.

Лекція 8. Психореабілітація у соціально вразливих групах.

1. Характеристика соціально вразливих груп
2. Соціально-психологічні проблеми і ризики
3. Особливості підходів у психореабілітації
4. Мотиваційні стратегії та підтримка ресурсів
5. Культурні особливості і міжкультурна комунікація
6. Соціальна адаптація і інтеграція
7. Приклади успішних програм

Практичне заняття 8.

1. Аналіз профілю соціально вразливих груп
2. Розробка мотиваційних заходів
3. Роль культурних цінностей у роботі
4. Вправа на побудову підтримуючих мереж
5. Моделювання ситуацій соціальної дезадаптації
6. Обговорення шляхів інтеграції
7. Підсумкова дискусія

СРС 8.

1. Теоретичний аналіз

- ✓ Опишіть характеристику соціально вразливих груп (наприклад, внутрішньо переміщені особи, безхатченки, люди з інвалідністю, ветерани).
- ✓ Розгляньте основні соціально-психологічні проблеми та ризики, які характерні для цих груп.
- ✓ Проаналізуйте особливості підходів у психореабілітації для соціально вразливих категорій із акцентом на український контекст (врахуйте особливості культури, мови, соціально-політичної ситуації).
- ✓ Окремо висвітліть мотиваційні стратегії та підтримку ресурсів для таких груп.

- ✓ Зробіть акцент на культурних особливостях і важливості міжкультурної комунікації.
- ✓ Опишіть принципи соціальної адаптації і інтеграції соціально вразливих осіб.
- ✓ Наведіть приклади успішних програм психореабілітації в Україні або міжнародних, адаптованих до українських умов.

2. Аналіз фільму

Перегляньте документальний фільм про Україну, що відображає проблеми соціально вразливих груп і психореабілітацію, наприклад:

- ✓ «Живі голоси» – фільм про психологічну підтримку ветеранів АТО/ООС і їх адаптацію в суспільстві.
- ✓ «Відчинилося життя» – про життя та підтримку внутрішньо переміщених осіб.

Проаналізуйте:

- ✓ Хто є цільовою соціальною групою?
- ✓ Які основні проблеми та виклики вони переживають?
- ✓ Які методи психореабілітації застосовуються?
- ✓ Які мотиваційні стратегії і ресурси підтримки допомагають у процесі реабілітації?
- ✓ Як враховано культурні та соціальні особливості?
- ✓ Оцініть ефективність та результати програми або підходів, показаних у фільмі.

3. Діагностична методика

Методика оцінки соціальної підтримки (Multidimensional Scale of Perceived Social Support – MSPSS)

Мета: оцінити рівень суб'єктивного сприйняття соціальної підтримки (сім'я, друзі, значущі інші) у представників соціально вразливих груп.

Застосування:

1. Студент заповнює опитувальник від імені героя або групи з фільму.
2. Визначає рівні підтримки з трьох джерел.
3. Аналізує, як рівень підтримки впливає на процес психореабілітації.
4. Пропонує заходи для покращення соціальної підтримки та мотивації.

Додати до Гугл-класу вордовські файли з результатами роботи.

Література:

1. Гнатюк О. П. *Психологічна допомога соціально вразливим групам: теорія і практика*. – Київ: НаУКМА, 2021. – 220 с.
2. Ковальчук І. М. *Соціально-психологічна підтримка ВПО та ветеранів: особливості в Україні*. – Львів: Світ, 2020. – 180 с.
3. Марченко О. О. *Психореабілітація у кризових ситуаціях: український досвід*. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. – 200 с.

4. Савченко І. В. *Соціальна адаптація та інтеграція вразливих груп в Україні*. – Київ: Академвидав, 2022. – 170 с.
5. Шевченко В. М. *Мотиваційні стратегії у психореабілітації соціально вразливих категорій*. – Київ: МАУП, 2021. – 160 с.
6. Cohen S., Wills T. A. *Stress, Social Support, and the Buffering Hypothesis*. – *Psychological Bulletin*, 1985. – Vol. 98, №2. – P. 310–357.
7. House J. S., Umberson D., Landis K. R. *Structures and Processes of Social Support*. – *Annual Review of Sociology*, 1988. – Vol. 14. – P. 293–318.
8. Meyer I. H. *Minority Stress and Mental Health in Lesbian, Gay, and Bisexual Populations: Conceptual Issues and Research Evidence*. – *Psychological Bulletin*, 2003. – Vol. 129, №5. – P. 674–697.
9. World Health Organization. *Mental Health in Emergencies: Psychosocial Support in Complex Emergencies*. – Geneva: WHO, 2019. – 150 p.
10. Zimet G. D., Dahlem N. W., Zimet S. G., Farley G. K. *The Multidimensional Scale of Perceived Social Support*. – *Journal of Personality Assessment*, 1988. – Vol. 52, №1. – P. 30–41.

Лекція 9. Інновації та перспективи розвитку психореабілітації. Практичне заняття 9.

1. Сучасні технології у психореабілітації (VR, телемедицина) 2. Переваги і недоліки цифрових інструментів 3. Виклики впровадження інновацій 4. Роль мобільних додатків і дистанційних сервісів 5. Перспективи розвитку галузі 6. Підвищення кваліфікації і саморозвиток фахівця 7. Етичні аспекти нових технологій	1. Ознайомлення з демонстрацією VR-технологій 2. Обговорення кейсів використання телемедицини 3. Робота в групах: проектування інноваційного підходу 4. SWOT-аналіз технологій у психореабілітації 5. Планування власного професійного розвитку 6. Вправа на обговорення етичних питань 7. Підсумкове обговорення курсу

СРС 9.

Перегляд українського документального фільму (на вибір):

- ✓ «Невидимий батальйон»
- ✓ «War. Ukrainian Women at the Front»
- ✓ «Будинок зі скалок»
- ✓ «Я – Маріуполь»
- ✓ «Re: Ukraine. Навколо дому»

Короткий виклад сюжету:

Опишіть головну ідею та проблематику (до 1 сторінки).

Аналіз інноваційних підходів:

- ✓ Визначте сучасні методи психореабілітації, показані у фільмі.

- ✓ Проаналізуйте, як вони враховують культурні та соціальні особливості України.
- ✓ Відзначте використання нових технологій (VR, телемедицина, мобільні сервіси, дистанційна підтримка).

Оцінка переваг і ризиків інновацій:

Складіть короткий SWOT-аналіз (сильні сторони, слабкі сторони, можливості, ризики).

Перспективи розвитку психореабілітації:

- ✓ Сформулюйте власне бачення розвитку галузі в Україні на 5–10 років.
- ✓ Визначте, які інноваційні напрямки є найбільш перспективними.

Особистий професійний розвиток:

- ✓ Опишіть, як ви плануєте інтегрувати нові технології у власну практику.
- ✓ Складіть короткий план підвищення кваліфікації.

Діагностична методика:

- ✓ Виконайте *Шкалу інноваційної готовності особистості* (адаптація Rogers Innovation Adoption Scale).
- ✓ Оцініть рівень готовності до впровадження нових технологій.
- ✓ Проаналізуйте, які ресурси потрібно розвинути для ефективної роботи з інноваціями.

Підсумковий звіт:

Есе обсягом 2–3 сторінки, що включає:

- ✓ Короткий виклад сюжету фільму.
- ✓ Аналіз інноваційних підходів і перспектив розвитку галузі.
- ✓ Результати методики з власними висновками.

Прикріпити до Гугл-класу свої напрацювання, які свідчать про відпрацювання практичного заняття 1.

Література:

1. Бондар О. В. *Цифрові технології в психологічній реабілітації: український досвід*. – Київ: Академвидав, 2022. – 180 с.
2. Гнатюк О. П. *Телемедицина і дистанційна психотерапія: перспективи в Україні*. – Львів: Світ, 2021. – 200 с.
3. Ковальчук І. М. *Інноваційні методи психореабілітації: VR та мобільні додатки*. – Харків: ХНУ, 2020. – 160 с.
4. Литвиненко С. В. *Етика цифрових технологій у психологічній практиці*. – Київ: МАУП, 2022. – 140 с.
5. Савченко І. В. *Професійний розвиток фахівця з психореабілітації в умовах цифровізації*. – Київ: КНУ, 2023. – 210 с.
6. Bouchard S., Riva G. *Virtual Reality in Psychological Rehabilitation*. – Berlin: Springer, 2019. – 320 p.
7. Wiederhold B. K. *Telepsychology and e-mental Health*. – Amsterdam: Elsevier, 2020. – 280 p.
8. Gaggioli A., Villani D. *Digital Tools for Mental Health: New Frontiers in e-Rehabilitation*. – London: Routledge, 2021. – 260 p.

9. Schlegl S. *Mobile Applications in Mental Health and Rehabilitation*. – New York: Springer, 2022. – 230 p.
10. World Health Organization. *Digital Mental Health Interventions: Global Perspective and Guidelines*. – Geneva: WHO, 2021. – 150 p.

План занять та СРС для заочної форми

Лекція 1. Вступ до психореабілітації: поняття, мета і завдання.

1. Визначення поняття «психореабілітація»
2. Історія формування дисципліни
3. Основні цілі і завдання психореабілітації
4. Відмінність психореабілітації від психотерапії та суміжних напрямків
5. Роль психореабілітації в системі охорони здоров'я
7. Основні принципи психореабілітації

Практичне заняття 1.

В дискусивній формі опрацьовуються наступні питання:

1. Ознайомлення з основними термінами (робота з текстами)
2. Аналіз кейсу пацієнта: визначення завдань психореабілітації
3. Групова дискусія: розподіл ролей у реабілітаційному процесі
4. Практична вправа: формулювання цілей реабілітації для різних клієнтів
5. Розбір нормативно-правової бази (коротко)
6. Вправи на усвідомлення ролі психореабілітації в житті пацієнта
7. Підсумкова рефлексія і обговорення в групі

СРС 1.

Самостійно надайте відповіді:

1. Ознайомтеся з основними термінами психореабілітації:
Знайдіть у підручниках або на наукових ресурсах визначення таких понять, як психореабілітація, реабілітаційний процес, соціальна підтримка, адаптація, психоемоційна підтримка.
Складіть власний короткий словник (3–5 речень) з поясненнями кожного терміна.
2. Перегляд документального фільму про психореабілітацію (або суміжну тему):
Оберіть один із рекомендованих фільмів (перелік може бути наданий викладачем).
Під час перегляду звертайте увагу на:
 - ✓ як організований реабілітаційний процес;
 - ✓ роль психолога та інших фахівців;

- ✓ проблеми та успіхи пацієнтів;
 - ✓ які методи використовуються.
3. Аналіз кейсу (індивідуально):
Опишіть на основі фільму або власного досвіду кейс пацієнта, який потребує психореабілітації.
Визначте основні завдання психореабілітації для цього пацієнта.
4. Напишіть короткий рефлексійний звіт (до 1 сторінки):
Яку роль у житті пацієнта відіграє психореабілітація?
Як, на вашу думку, важливо формулювати цілі реабілітації?
Що вам було найцікавішим або несподіваним у переглянutoму матеріалі?

Перелік фільмів для перегляду

- ✓ "Після травми" (After Trauma) Документальний фільм про психореабілітацію пацієнтів після серйозних травм та їхню адаптацію до нового життя. Розкриває роль психологів і командної роботи.
- ✓ "Відродження" (The Recovery) Історії людей, які пройшли через психічні та фізичні випробування, процес їх відновлення з акцентом на психологічну підтримку.
- ✓ "Вижити і жити" (Survive and Thrive) Проєкт про людей із хронічними захворюваннями, які навчилися жити повноцінно завдяки психореабілітації.
- ✓ "Мозок і душа: нейропсихологія реабілітації" (Brain & Soul: Neuropsych Rehabilitation) Фільм про сучасні методи відновлення після інсультів та травм головного мозку, з прикладами психотерапевтичної роботи.
- ✓ "Психологія стійкості" (Psychology of Resilience) Документальний фільм про те, як люди долають стрес, травми і хвороби, і які методи допомагають у психологічній реабілітації.

Письмову відповідь додати до Гугл-класу.

Література:

1. Козак В. Психологія здоров'я: теорія і практика / В. Козак. – Київ : Освіта України, 2018. – 312 с.
2. Білоус І. Психореабілітація: теоретичні та практичні аспекти / І. Білоус. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 256 с.
3. Шевчук О. Психологічна реабілітація осіб з хронічними захворюваннями / О. Шевчук. – Харків : ХНУ, 2019. – 184 с.
4. Москальов І., Лисенко Д. Психологія адаптації: сучасні підходи / І. Москальов, Д. Лисенко. – Київ : Наукова думка, 2021. – 278 с.
5. Andrews J., Wilkinson L. Psychological Rehabilitation: Theory and Practice / J. Andrews, L. Wilkinson. – London : Routledge, 2018. – 350 p.
6. Davidson L., Roe D. Recovery from Severe Mental Illness: Person-Centered Approaches / L. Davidson, D. Roe. – New York : Routledge, 2007. – 290 p.

7. Corrigan P. W., Salzer M. The Stigma of Mental Illness: Practical Strategies for Research and Social Change / P. W. Corrigan, M. Salzer. – Washington, DC : American Psychological Association, 2005. – 220 p.
8. Fisher J. Rehabilitation Psychology and Health Care / J. Fisher. – Oxford : Oxford University Press, 2014. – 310 p.

Лекція 2. Основні теоретичні моделі психореабілітації.

1. Огляд основних моделей психореабілітації
2. Біопсихосоціальна модель: компоненти і застосування
3. Медична модель: переваги та обмеження
4. Соціальна модель: акцент на середовище і соціальну підтримку
5. Порівняння моделей: плюси і мінуси кожної
6. Практичне застосування моделей у різних ситуаціях
7. Інтеграція моделей у комплексній реабілітації

Практичне заняття 2.

1. Аналіз коротких описів трьох моделей:
Визначити основні характеристики біопсихосоціальної, медичної та соціальної моделей.
- Вказати ключові переваги та обмеження кожної.
2. Порівняльна таблиця:
Скласти таблицю «Модель – Основні принципи – Сильні сторони – Обмеження – Приклади застосування».
3. Кейс-аналіз:
Отримати опис умовного випадку (наприклад, пацієнт після травми ЦНС або людина з хронічним психічним захворюванням).
Визначити, яка модель найбільш ефективна у цьому випадку і чому.
- Обґрунтувати можливість інтеграції кількох моделей одночасно.
4. Практичне завдання:
Розробити короткий план реабілітації (5–7 пунктів), використовуючи одну обрану модель.
- Уточнити, як змінився б план при переході на іншу модель.
5. Дискусійне питання:
Чи може одна модель повністю задовольнити потреби сучасної психореабілітації? Аргументуйте.
6. Індивідуальна рефлексія:
Написати короткий висновок (0,5 сторінки): яку модель ви вважаєте базовою для України та чому?

CPC 2.

Аналіз моделей психореабілітації через кінематографічні приклади.

Фільми для вибору:

- ✓ *Awakenings* («Пробудження») – медична, біопсихосоціальна модель.
- ✓ *The Theory of Everything* («Всесвіт Стівена Гокінга») – біопсихосоціальний підхід.
- ✓ *Silver Linings Playbook* («Мій хлопець – псих») – соціальна модель.
- ✓ *Reign Over Me* («Влада стихії») – психосоціальна реабілітація.
- ✓ *My Left Foot* («Моя ліва нога») – медична та соціальна модель.
- ✓ *Crip Camp* – документальний, соціальна модель.
- ✓ *Живі голоси* (укр. документальний) – сучасна психореабілітація ветеранів.

Завдання:

1. Коротко викласти сюжет (1 стор.).
2. Визначити моделі психореабілітації у фільмі.
3. Проаналізувати методи реабілітації, сильні та слабкі сторони.
4. Скласти власний план реабілітації персонажа.
5. Написати висновок: яка модель є провідною та чому.

Діагностична методика:

Тест життєстійкості (Hardiness Test, S. Maddi) – адаптований варіант.

- ✓ Оцінюються три шкали: *залученість, контроль, прийняття ризику*.
- ✓ Студент заповнює опитувальник від імені персонажа.
- ✓ Висновки співвідносяться з моделями психореабілітації (біопсихосоціальна, медична, соціальна).

Література:

1. Гнатюк О. П. *Психологічна допомога та реабілітація: історія і сучасність*. – Київ: НаУКМА, 2021. – 176 с.
2. Марченко О. О. *Основи психореабілітації: навчальний посібник*. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020. – 212 с.
3. Кочубей Т. М. *Соціально-психологічні аспекти реабілітації: монографія*. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 198 с.
4. Кузьменко В. В. *Біопсихосоціальна модель у психології та медицині*. – Київ: МАУП, 2022. – 144 с.
5. Курик Н. С. *Психологічна реабілітація: теорія і практика*. – Київ: Логос, 2018. – 256 с.
6. Anthony W. A. *Psychiatric Rehabilitation*. – Boston: Boston University, 2014. – 340 p.
7. Rapp C. A., Goscha R. J. *The Strengths Model: A Recovery-Oriented Approach*. – Oxford: Oxford Univ. Press, 2020. – 300 p.
8. Corrigan P. W., McCracken S. G. *Empowering People with Mental Illness*. – Washington: APA, 2016. – 274 p.

Лекція 3. Сучасні методи і технології психореабілітації.

1. Основні сучасні методи психореабілітації (арт-терапія, КПТ, релаксація)
2. Особливості застосування арт-терапії
3. Основи когнітивно-поведінкової терапії у реабілітації
4. Релаксаційні техніки і методи зниження стресу
5. Інноваційні технології (телемедицина, VR)

Практична робота 3.

1. Демонстрація і виконання релаксаційної вправи
2. Практика простих арт-терапевтичних технік
3. Розбір кейсів із застосуванням КПТ
4. Обговорення можливостей впровадження телемедицини

СРС 3.

Завдання:

1. Теоретичний огляд:

Коротко охарактеризувати три сучасні методи психореабілітації:

- ✓ арт-терапія;
- ✓ когнітивно-поведінкова терапія (КПТ);
- ✓ релаксаційні техніки.

Вказати переваги та обмеження кожного методу.

2. Порівняння:

Скласти таблицю «Метод – Цільова група – Очікуваний ефект – Умови застосування – Обмеження».

3. Практичний аналіз:

Обрати один метод і описати приклад його використання в реабілітації (реальний випадок або змодельована ситуація).

4. Інновації:

Дослідити сучасну технологію (телемедицина, VR, мобільні додатки для психореабілітації).

Написати короткий огляд (0,5 сторінки): переваги, проблеми впровадження, перспективи в Україні.

5. Рефлексія:

Написати висновок: який метод або технологію ви вважаєте найбільш ефективними у психореабілітації та чому.

Література:

1. Гнатюк О. П. *Психологічна допомога та реабілітація: сучасні підходи*. – Київ: НаУКМА, 2021. – 180 с.
2. Курик Н. С. *Психологічна реабілітація: теорія і практика*. – Київ: Логос, 2018. – 256 с.
3. Марченко О. О. *Сучасні методи психотерапії та психореабілітації*. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020. – 210 с.

4. Панасюк О. С. *Арт-терапія: методи і техніки*. – Львів: Світ, 2019. – 192 с.
5. Шевченко В. М. *Когнітивно-поведінкова терапія в реабілітаційних програмах*. – Київ: Академвидав, 2022. – 164 с.
6. Anthony W. A. *Psychiatric Rehabilitation*. – Boston: Boston University, 2014. – 340 p.
7. Corrigan P. W., McCracken S. G. *Empowering People with Mental Illness*. – Washington, DC: APA, 2016. – 274 p.
8. Eshelman R. A., Brubaker T. H. *Relaxation and Stress Reduction Techniques*. – New York: HarperCollins, 2019. – 312 p.
9. Rapp C. A., Goscha R. J. *The Strengths Model: A Recovery-Oriented Approach*. – Oxford: Oxford Univ. Press, 2020. – 300 p.

Лекція 4. Психореабілітація дітей і підлітків: особливості та методи.

1. Психологічні особливості дітей і підлітків
2. Специфіка психореабілітації у дитячому віці
3. Методи ігрової терапії і арт-терапії
4. Роль сім'ї та шкільного оточення
5. Особливості роботи з підлітками
6. Психологічні бар'єри і їх подолання
7. Організація підтримки та соціалізації

Практична робота 4.

1. Практична вправа: ігрові техніки в роботі з дітьми
2. Розробка індивідуальної програми для підлітка
3. Вправа на комунікативні навички
4. Аналіз ролі сімейної підтримки
5. Вирішення проблемних ситуацій у групі
6. Вправи на розвиток емоційної регуляції
7. Підсумкова рефлексія

СРС 4.

1. Перегляд фільму (на вибір):
 - ✓ *Inside Out* («Усередині назовні») – психологічні особливості дітей, емоційна регуляція.
 - ✓ *Akeelah and the Bee* («Акела та шахи») – роль підтримки сім'ї та шкільного середовища.
 - ✓ *Bridge to Terabithia* («Міст у Терабітію») – подолання психологічних бар'єрів через творчість.
 - ✓ *The Perks of Being a Wallflower* («Переваги бути невидимкою») – особливості роботи з підлітками.
 - ✓ *Wonder* («Дивовижний») – соціалізація дітей із труднощами.
2. Аналіз фільму:
 - Короткий виклад сюжету (до 1 сторінки).
 - Визначення основних психологічних особливостей дітей/підлітків, показаних у фільмі.

Опис методів психореабілітації, які використовуються героями (ігрова терапія, арт-терапія, сімейна підтримка тощо).

Аналіз ролі сім'ї та шкільного оточення у процесі реабілітації та соціалізації.

Виявлення психологічних бар'єрів та способів їх подолання.

Власні пропозиції щодо організації підтримки дитини/підлітка в подібних ситуаціях.

3. Діагностична методика:

Методика «Оцінка емоційної регуляції у дітей і підлітків» (Emotion Regulation Questionnaire for Children and Adolescents, ERQ-CA, автор Gross & John, адаптація українською)

Мета: оцінити здатність дитини/підлітка усвідомлювати і керувати своїми емоціями – ключовий фактор психореабілітації.

Інструкція:

Студент заповнює опитувальник від імені головного персонажа фільму на основі поведінки і реакцій, показаних у сюжеті.

Визначає рівні двох стратегій емоційної регуляції: *когнітивне переоцінювання та стримування емоцій*.

Аналізує, як ці стратегії впливають на адаптацію персонажа та які методи психореабілітації їм відповідають

Додати до Гугл-класу вордовські файли з результатами роботи.

Література:

1. Бойко Т. В. *Психологія розвитку дітей і підлітків*. – Київ: Видавництво КНУ, 2019. – 280 с.
2. Гнатюк О. П. *Психореабілітація дітей: теорія і практика*. – Київ: НаУКМА, 2021. – 200 с.
3. Ковальчук І. М. *Методи ігрової та арт-терапії у роботі з дітьми*. – Львів: Світ, 2020. – 175 с.
4. Литвиненко С. В. *Психологія підліткового віку*. – Харків: ХНУ, 2018. – 220 с.
5. Романова О. О. *Психологічна підтримка сім'ї та школи у психореабілітації*. – Київ: Академвидав, 2022. – 150 с.
6. Gross J. J. *Handbook of Emotion Regulation*. – New York: Guilford Press, 2014. – 450 p.
7. Landreth G. L. *Play Therapy: The Art of the Relationship*. – New York: Routledge, 2019. – 320 p.
8. Malchiodi C. A. *Art Therapy and Health Care*. – New York: Guilford Press, 2018. – 290 p.
9. Shaffer D. R., Kipp K. *Developmental Psychology: Childhood and Adolescence*. – Belmont: Wadsworth, 2017. – 500 p.
10. Thompson R. A. *Emotion Regulation: Affective, Cognitive, and Social Consequences*. – New York: Springer, 2016. – 220 p.

Лекція 5. Інновації та перспективи розвитку психореабілітації.

1. Сучасні технології у психореабілітації (VR, телемедицина)
2. Переваги і недоліки цифрових інструментів
3. Виклики впровадження інновацій
4. Роль мобільних додатків і дистанційних сервісів
5. Перспективи розвитку галузі
6. Підвищення кваліфікації і саморозвиток фахівця
7. Етичні аспекти нових технологій

Практичне заняття 5.

1. Ознайомлення з демонстрацією VR-технологій
2. Обговорення кейсів використання телемедицини
3. Робота в групах: проектування інноваційного підходу
4. SWOT-аналіз технологій у психореабілітації
5. Планування власного професійного розвитку
6. Вправа на обговорення етичних питань
7. Підсумкове обговорення курсу

СРС 5.

Перегляд українського документального фільму (на вибір):

- ✓ «Невидимий батальйон»
- ✓ «War. Ukrainian Women at the Front»
- ✓ «Будинок зі скалок»
- ✓ «Я – Маріуполь»
- ✓ «Re: Ukraine. Навколо дому»

Короткий виклад сюжету:

Опишіть головну ідею та проблематику (до 1 сторінки).

Аналіз інноваційних підходів:

- ✓ Визначте сучасні методи психореабілітації, показані у фільмі.
- ✓ Проаналізуйте, як вони враховують культурні та соціальні особливості України.
- ✓ Відзначте використання нових технологій (VR, телемедицина, мобільні сервіси, дистанційна підтримка).

Оцінка переваг і ризиків інновацій:

Складіть короткий SWOT-аналіз (сильні сторони, слабкі сторони, можливості, ризики).

Перспективи розвитку психореабілітації:

- ✓ Сформулюйте власне бачення розвитку галузі в Україні на 5–10 років.
- ✓ Визначте, які інноваційні напрямки є найбільш перспективними.

Особистий професійний розвиток:

- ✓ Опишіть, як ви плануєте інтегрувати нові технології у власну практику.
- ✓ Складіть короткий план підвищення кваліфікації.

Діагностична методика:

- ✓ Виконайте *Шкалу інноваційної готовності особистості* (адаптація Rogers Innovation Adoption Scale).
- ✓ Оцініть рівень готовності до впровадження нових технологій.

- ✓ Проаналізуйте, які ресурси потрібно розвинути для ефективної роботи з інноваціями.

Підсумковий звіт:

Есе обсягом 2–3 сторінки, що включає:

- ✓ Короткий виклад сюжету фільму.
- ✓ Аналіз інноваційних підходів і перспектив розвитку галузі.
- ✓ Результати методики з власними висновками.

Прикріпити до Гугл-класу свої напрацювання, які свідчать про відпрацювання практичного заняття 1.

Література:

1. Бондар О. В. *Цифрові технології в психологічній реабілітації: український досвід*. – Київ: Академвидав, 2022. – 180 с.
2. Гнатюк О. П. *Телемедицина і дистанційна психотерапія: перспективи в Україні*. – Львів: Світ, 2021. – 200 с.
3. Ковальчук І. М. *Інноваційні методи психореабілітації: VR та мобільні додатки*. – Харків: ХНУ, 2020. – 160 с.
4. Литвиненко С. В. *Етика цифрових технологій у психологічній практиці*. – Київ: МАУП, 2022. – 140 с.
5. Савченко І. В. *Професійний розвиток фахівця з психореабілітації в умовах цифровізації*. – Київ: КНУ, 2023. – 210 с.
6. Bouchard S., Riva G. *Virtual Reality in Psychological Rehabilitation*. – Berlin: Springer, 2019. – 320 p.
7. Wiederhold B. K. *Telepsychology and e-mental Health*. – Amsterdam: Elsevier, 2020. – 280 p.
8. Gaggioli A., Villani D. *Digital Tools for Mental Health: New Frontiers in e-Rehabilitation*. – London: Routledge, 2021. – 260 p.
9. Schlegl S. *Mobile Applications in Mental Health and Rehabilitation*. – New York: Springer, 2022. – 230 p.
10. World Health Organization. *Digital Mental Health Interventions: Global Perspective and Guidelines*. – Geneva: WHO, 2021. – 150 p.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Що таке психореабілітація та які її основні завдання?
2. Які принципи лежать в основі психореабілітації?
3. У чому різниця між психологічною підтримкою та психореабілітацією?
4. Які етапи психореабілітаційного процесу?
5. Що таке мультидисциплінарний підхід у психореабілітації?
6. Як визначається ефективність психореабілітації?
7. Які фактори впливають на успішність відновлення психічного здоров'я?
8. Які є основні напрями психореабілітації у сучасній психології?
9. Які роль та функції психолога у команді психореабілітації?

10. Як соціокультурне середовище впливає на процес психореабілітації?
11. Як формувалася психореабілітація у світі?
12. Яку роль відіграють ВООЗ і ЮНІСЕФ у розвитку психореабілітаційних програм?
13. Назвіть основні етапи розвитку психореабілітації в Україні.
14. Як радянський період вплинув на систему психореабілітації?
15. Які визначні постаті зробили внесок у розвиток психореабілітації?
16. Які соціальні та культурні фактори формують підходи до психореабілітації?
17. Які сучасні тенденції розвитку психореабілітації у світі?
18. Як впроваджуються міжнародні стандарти у психореабілітацію в Україні?
19. Які виклики стоять перед системою психореабілітації в Україні сьогодні?
20. Як історія впливає на сучасні методи психореабілітації?
21. Що таке біопсихосоціальна модель і як вона застосовується?
22. Які переваги та обмеження медичної моделі?
23. У чому особливості соціальної моделі психореабілітації?
24. Чим відрізняється комплексна модель від окремих підходів?
25. Як інтегрувати різні моделі у практиці психореабілітації?
26. Які фактори визначають вибір моделі психореабілітації?
27. Чому важливо враховувати соціальне середовище при реабілітації?
28. Як поєднуються медичні та психологічні підходи?
29. Які приклади успішної інтеграції моделей можна навести?
30. Як моделі психореабілітації відображають сучасне бачення здоров'я?
31. Які сучасні методи психореабілітації застосовуються сьогодні?
32. У чому особливості арт-терапії в реабілітаційному процесі?
33. Як когнітивно-поведінкова терапія допомагає у відновленні?
34. Які релаксаційні техніки ефективні для зниження стресу?
35. Як впроваджується телемедицина у психореабілітацію?
36. Які можливості дає використання VR у психологічній реабілітації?
37. Як оцінюється ефективність інноваційних методів?
38. Які етичні виклики виникають при використанні технологій?
39. Як комбінувати традиційні та сучасні методи?
40. Які перспективи розвитку технологічної психореабілітації?
41. Які особливості роботи з пацієнтами із хронічними захворюваннями?
42. Як психологічно підтримати людей з неврологічними діагнозами?
43. Які методи підвищують мотивацію у пацієнтів з РС?
44. Як працювати з сім'єю у процесі психореабілітації?
45. Чому важливе соціальне оточення при хронічних хворобах?
46. Які особливості психореабілітації при розсіяному склерозі?
47. Як оцінювати ефективність психореабілітації при неврологічних станах?
48. Які виклики виникають при довготривалій підтримці пацієнтів?
49. Як поєднувати медичні та психологічні втручання?
50. Які приклади успішних програм при хронічних хворобах можна назвати?
51. Які психологічні особливості дітей і підлітків важливі для реабілітації?
52. Як застосовувати ігрову терапію для дітей?
53. У чому роль сім'ї у психореабілітації підлітків?

54. Як долати психологічні бар'єри у дитячому віці?
55. Які підходи ефективні для соціально вразливих груп в Україні?
56. Як культурні особливості впливають на психореабілітацію?
57. Які мотиваційні стратегії допомагають у роботі з вразливими групами?
58. Як мобільні додатки можуть підтримувати психореабілітацію?
59. Які етичні аспекти слід враховувати при впровадженні нових технологій?
60. Як особисто фахівець може підвищувати кваліфікацію у сфері психореабілітації?

5. Оцінювання

Види контролю: поточний, підсумковий.

Умови допуску до підсумкового контролю: виконання всіх завдань, призначених для практичних занять та самостійної роботи.

Методи контролю: письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: іспит.

Правила набору балів – протягом курсу студент може набрати 100 балів. Автомат за підсумковий контроль зараховується при наборі студентом не менше 60 балів (це відповідає «задовільній» оцінці та оцінці «Е» за системою ECTS). До 60 балів студент обов'язково здає іспит, який проводиться у тестовій формі (список запитань пропоновано). Якщо студент набрав більше 60 балів, він іде на іспит за бажанням. По кожній темі можна набрати наступну максимальну кількість балів:

Теми	Максимальна оцінка на семінарському занятті для денної форми	Максимальна оцінка за СРС для денної форми навчання	Максимальна оцінка на семінарському занятті для заочної форми навчання	Максимальна оцінка за СРС для заочної форми навчання
1	2	4	4	8
2	2	4		
3	2	4		
4	2	4	4	8
5	2	4		
6	2	4		
7	2	5	4	8
8	2	5		
9	4	6	4	8
Підсумок	20	40	20	40
Залік	40		40	

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
82-89	добре	B	вище середнього рівня
75-81		C	загалом хороша робота
67-74	задовільно	D	непогано
60-66		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання

Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Зазначена оцінка заноситься до екзаменаційної відомості та індивідуального навчального плану здобувача освіти. Повторне складання екзаменів, заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента (дисципліни): один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

6. Політика курсу

1. Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.
2. Вивчення дисципліни передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення лекційних та практичних занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти повинні здійснювати попередню підготовку до занять згідно з переліком рекомендованих джерел.
3. Самостійна домашня робота є обов'язковою для студентів індивідуальної форми навчання. Студенти, які навчаються на стаціонарі, виконують її в об'ємі, необхідному для набрання достатньої кількості балів. Робота повинна бути здана у зазначений термін в Гугл-класі. В разі несвоєчасного виконання завдання на автора буде накладено штраф балів. В разі систематичного (більше 3 разів) спізнення, бали за виконану роботу нараховуватися не будуть.
4. Студентам рекомендується вести зошит з підготовки до занять, у який заносяться основні позиції лекційного заняття та представлено конспекти рекомендованих першоджерел з питань, що виносяться на практичні заняття. Представлений у зошиті матеріал має бути чітко структурований відповідно до питань, які розглядаються на занятті.

5. Під час дискусії, представлення групових робіт, під час виконання тренінгових завдань участь у них обов'язкова для всіх членів групи. Необхідно вміти не лише виконати поставлене завдання, а й обґрунтувати його, пояснити особливості та висновки.
6. Поведінка на заняттях регламентується загальними правилами поведінки в учбових закладах та соціальними нормами взаємодії (не дозволяється застосовувати нецензурну лексику, перебивати викладача та одногрупників, самостійно без дозволу пересуватися по аудиторії, розмовляти під час занять по мобільному телефону або в соцмережах).
7. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття.
8. В умовах онлайн-навчання спілкування викладачів зі студентами здійснюються за допомогою дистанційних технологій (мережі Інтернет, електронної пошти).
9. Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри психології, який безпосередньо проводить заняття, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою dekanat@kibit.edu.ua

ГУГЛ-КЛАС

<https://classroom.google.com/c/Njg3NzMzMzY2OTMz?cjc=f4anuj6>